

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ (БІОЛОГІЯ) ДЛЯ УЧНІВ 7–9 КЛАСІВ

1. Загальні положення

1.1. Ці Критерії є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Тиврівського ліцею Тиврівської селищної ради.

1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 10 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у природничій освітній галузі» (результати з кодом «ПРО»).

1.3. Об'єктом оцінювання є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і згруповані за групами результатів природничої галузі. Конкретні очікувані результати визначаються модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти; ці Критерії не залежать від вибору конкретної модельної програми.

1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.

1.5. Біологія як окремий предмет вивчається у 7–9 класах (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти). Критерії подано для цього циклу (розділ IV) відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом.

1.6. Поточне, тематичне, семестрове й річне оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою. Формувальне оцінювання — вербальне, рівневе або бальне на вибір учителя. Оцінюються продемонстровані навчальні результати.

РОЗДІЛ II. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРИРОДНИЧОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Оцінювання здійснюється за групами результатів природничої галузі, визначеними Державним стандартом (додаток 10):

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 10)
1. Біологічне дослідження	Виявляє проблему, формулює мету й гіпотезу, планує та проводить дослідження живої природи (спостереження, біологічний експеримент, моделювання), аналізує й презентує результати (ПРО 1.1–1.6)
2. Робота з біологічною інформацією	Здійснює пошук, оцінює та систематизує біологічну інформацію; представляє її в різних формах (схеми, таблиці, діаграми, біологічні малюнки) (ПРО 2.1–2.2)
3. Пізнання живої природи	Усвідомлює розмаїття живого; класифікує біологічні об'єкти та явища; виявляє взаємозв'язки в природі; усвідомлює значення біології (ПРО 3.1–3.4)
4. Розв'язання проблем і взаємодія	Розрізняє наукове мислення; аналізує та розв'язує біологічні й екологічні проблеми; працює в групі; оцінює власну діяльність (ПРО 4.1–4.5)

3. Загальні критерії за 12-бальною шкалою

Рівень визначається за сукупністю п'яти інтегрованих показників: когнітивні процеси, навчальна діяльність, самостійність, комунікація та взаємодія, частота вияву сформованих умінь.

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі — педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	пошуку рішень	
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				навчальних цілей		
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

4. Критерії за групами результатів: 7–9 класи

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Біологічне дослідження	За постійної допомоги виявляє окремі прості біологічні питання; мети й гіпотези дослідження не формулює; спостереження та біологічний експеримент виконує фрагментарно.	За зразком формулює питання й мету біологічного дослідження; за планом проводить спостереження, дослід чи моделювання; окремі висновки робить з опорою.	Самостійно виявляє проблему дослідження живої природи, визначає мету й формулює гіпотезу; планує й проводить спостереження, біологічний експеримент, моделювання; аналізує результати, формулює висновки.	Упевнено виявляє й обґрунтовує проблему біологічного дослідження, висуває й перевіряє гіпотезу; самостійно планує й реалізує складне дослідження; критично аналізує результати, презентує та здійснює ґрунтовні висновки.
2. Робота з біологічною інформацією	За постійної допомоги знаходить окрему біологічну інформацію; оцінити й	За зразком здійснює пошук і систематизує біологічну інформацію; подає її	Самостійно здійснює пошук, оцінює й систематизує біологічну	Упевнено здійснює пошук, критично оцінює достовірність і систематизує біологічну

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	систематизувати її не може.	у визначеній формі (таблиця, схема).	інформацію; представляє її в різних формах (схеми, діаграми, біологічні малюнки, таблиці).	інформацію з різних джерел; доцільно й переконливо представляє її різними, зокрема цифровими, засобами.
3. Пізнання живої природи	За постійної допомоги називає окремі біологічні об'єкти; класифікувати їх і виявляти зв'язки не може.	За зразком класифікує біологічні об'єкти та явища; з опорою встановлює окремі взаємозв'язки в живій природі.	Самостійно класифікує біологічні об'єкти та явища за різними ознаками; обґрунтовує взаємозв'язки будови й функцій, організмів і середовища; усвідомлює значення біології.	Усвідомлює цілісність і розмаїття живої природи; самостійно виявляє закономірності й причинно-наслідкові зв'язки біологічних процесів; оцінює роль біології для здоров'я людини, довкілля та сталого розвитку.
4. Розв'язання проблем і взаємодія	За постійної допомоги не відрізняє наукове пояснення від побутового; біологічної проблеми не аналізує; у групі пасивний.	За зразком аналізує просту біологічну проблему; обирає спосіб розв'язання з опорою; працює в групі за визначеною роллю.	Самостійно аналізує біологічну чи екологічну проблему, обирає стратегію розв'язання із запропонованих або пропонує власну; продуктивно взаємодіє в групі; оцінює власну діяльність і діяльність групи.	Розрізняє наукове й ненаукове мислення; самостійно розв'язує складні біологічні й екологічні проблеми, обґрунтовує власні стратегії; ефективно організовує роботу групи; критично оцінює діяльність і результати.

5. Критерії оцінювання окремих видів навчальної діяльності

Критерії конкретизуються відповідно до очікуваних результатів і завчасно повідомляються учням. Оцінювання за видами робіт не замінює критеріїв за групами результатів.

5.1. Спостереження за живими об'єктами

Оцінюється: Планування, фіксація ознак і змін, точність спостережень, аналіз та висновки.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За підтримки визначає об'єкт спостереження; помічає й називає окремі очевидні ознаки живого об'єкта; фіксує частину результатів за зразком; висновок формулює лише з допомогою.
Середній (4–6)	Проводить спостереження за запропонованим планом; фіксує основні ознаки та зміни, порівнює окремі результати; формулює простий висновок, допускаючи неточності.
Достатній (7–9)	Самостійно визначає мету й дотримується плану спостереження; систематично та точно фіксує ознаки й зміни, порівнює дані, встановлює біологічні закономірності та формулює обґрунтований висновок.

Високий (10–12)	Самостійно планує складніше або тривале спостереження; добирає доцільний спосіб фіксації даних, аналізує динаміку та чинники змін, критично оцінює результати й аргументовано представляє висновки.
------------------------	---

5.2. Лабораторна робота / біологічний експеримент

Оцінюється: Дотримання інструкції та правил безпеки, виконання дослідницьких дій, фіксація результатів, аналіз і висновки.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Виконує окремі лабораторні дії за детальною інструкцією та з підтримкою; правил безпеки дотримується під контролем; фіксує окремі результати; висновок неповний.
Середній (4–6)	Виконує лабораторну роботу або експеримент за готовим алгоритмом; дотримується основних правил безпеки, користується обладнанням за інструкцією; записує результати й формулює простий висновок.
Достатній (7–9)	Самостійно й безпечно виконує дослідницькі дії; правильно використовує обладнання, точно фіксує дані, аналізує результати, установлює зв'язки та формулює обґрунтований висновок.
Високий (10–12)	Самостійно планує або вдосконалює експеримент; обґрунтовує методику й заходи безпеки, контролює умови, оцінює точність і можливі похибки, критично аналізує дані та робить доказові висновки.

5.3. Практична робота

Оцінюється: Застосування біологічних знань і методів, правильність виконання дій, оформлення результатів та обґрунтованість висновків.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За підтримки виконує окремі практичні дії за зразком; застосовує лише окремі біологічні поняття чи способи діяльності; результати оформлює частково.
Середній (4–6)	Виконує типову практичну роботу за алгоритмом; загалом правильно застосовує відомі біологічні знання й методи, оформлює основні результати та формулює простий висновок.
Достатній (7–9)	Самостійно виконує практичне завдання, доцільно застосовує біологічні методи й знання; точно оформлює результати, аналізує їх і формулює обґрунтований висновок.
Високий (10–12)	Самостійно обирає або вдосконалює спосіб виконання практичного завдання; інтегрує знання з різних тем, оцінює надійність результатів, пояснює відхилення та застосовує набуті вміння в новій ситуації.

5.4. Робота з мікроскопом і мікропрепаратами

Оцінюється: Правильність підготовки та використання обладнання, спостереження, розпізнавання структур і фіксація результатів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За допомогою називає основні частини мікроскопа й виконує окремі дії з ним; знаходить об'єкт у полі зору лише з підтримкою; розпізнає окремі структури за зразком.
Середній (4–6)	За інструкцією готує мікроскоп до роботи, налаштовує зображення та розглядає готовий мікропрепарат; розпізнає основні структури й фіксує спостереження, допускаючи окремі неточності.
Достатній (7–9)	Самостійно й правильно користується мікроскопом, дотримується правил роботи; знаходить і розпізнає потрібні структури, порівнює їх, точно фіксує результати та пояснює побачене.

Високий (10–12)	Упевнено працює з мікроскопом і мікропрепаратами; самостійно добирає оптимальне збільшення, аналізує й порівнює мікроскопічні структури, пов'язує будову з функціями та критично оцінює якість спостереження.
------------------------	---

5.5. Біологічний малюнок / схема / модель

Оцінюється: Точність відображення істотних ознак, правильність позначень, пояснення будови, функцій і взаємозв'язків.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За зразком відтворює окремі елементи біологічного об'єкта; позначає лише частину структур, допускає суттєві неточності; пояснення будови або функцій фрагментарне.
Середній (4–6)	Створює простий біологічний малюнок, схему чи модель за зразком; правильно відображає основні структури й більшість позначень; частково пояснює їх функції та зв'язки.
Достатній (7–9)	Самостійно створює точний, зрозумілий і належно позначений малюнок, схему або модель; виділяє істотні ознаки, пояснює взаємозв'язок будови й функцій та використовує модель для аналізу.
Високий (10–12)	Створює інформативну модель складнішого біологічного об'єкта або процесу; обґрунтовує спосіб подання, відображає системні зв'язки, порівнює моделі та оцінює їх можливості й обмеження.

5.6. Робота з біологічною інформацією

Оцінюється: Пошук, оцінювання достовірності, систематизація та представлення інформації в таблицях, схемах, діаграмах.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За допомогою знаходить окремі явно подані біологічні відомості; відтворює їх фрагментарно; має труднощі з систематизацією та визначенням надійності джерела.
Середній (4–6)	Знаходить потрібну інформацію в запропонованих джерелах; за заданими ознаками порівнює й групує відомості, подає їх у простій таблиці чи схемі та формулює очевидний висновок.
Достатній (7–9)	Самостійно добирає доречну інформацію, систематизує та перетворює її в таблиці, схеми чи діаграми; розрізняє факти й судження, оцінює надійність джерел та обґрунтовує висновки.
Високий (10–12)	Критично опрацьовує інформацію з кількох джерел; зіставляє дані, перевіряє достовірність і актуальність, виявляє суперечності, інтегрує відомості та створює аргументоване власне представлення результатів.

5.7. Біологічні задачі

Оцінюється: Вибір способу розв'язання, застосування понять і закономірностей, правильність результату та його пояснення.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За підтримки виділяє окремі дані та запитання задачі; розпізнає потрібне поняття або закономірність; виконує окремий крок за зразком.
Середній (4–6)	Розв'язує типову біологічну задачу за відомим алгоритмом; застосовує основні поняття й закономірності, але допускає окремі помилки в міркуваннях, обчисленнях або поясненні.
Достатній (7–9)	Самостійно аналізує умову, добирає потрібні біологічні закономірності й спосіб розв'язання; послідовно виконує дії, перевіряє результат і пояснює його біологічний зміст.

Високий (10–12)	Розв'язує складніші й комбіновані біологічні задачі; моделює ситуацію, порівнює способи, обґрунтовує припущення, критично оцінює результат та переносить закономірності на нові ситуації.
------------------------	---

5.8. Усна відповідь / біологічне пояснення

Оцінюється: Точність понять, розуміння процесів, пояснення причинно-наслідкових зв'язків і доречність прикладів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Називає окремі біологічні факти, терміни або ознаки з допомогою; відповідь фрагментарна; процеси й причинно-наслідкові зв'язки майже не пояснює.
Середній (4–6)	Відтворює основні поняття та описує біологічний об'єкт або процес за планом; наводить прості приклади, частково пояснює причини й наслідки; допускає окремі неточності.
Достатній (7–9)	Самостійно й логічно пояснює біологічні процеси та явища; правильно використовує терміни, установлює причинно-наслідкові зв'язки, пов'язує будову з функціями, добирає доречні приклади й аргументує висновки.
Високий (10–12)	Дає повне, системне й науково обґрунтоване пояснення; інтегрує знання різних рівнів організації живого, аналізує складні взаємозв'язки, використовує докази й моделі та формулює самостійні узагальнення.

5.9. Біологічна або екологічна проблемна ситуація

Оцінюється: Аналіз умов, використання наукових доказів, обґрунтування способу розв'язання та оцінювання наслідків.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	За допомогою визначає окремі факти проблемної ситуації; пропонує просте рішення без достатнього біологічного обґрунтування; використовує поодинокі відомості.
Середній (4–6)	Визначає основну проблему, застосовує окремі біологічні знання й докази; пропонує прийнятний спосіб розв'язання та частково пояснює можливі наслідки.
Достатній (7–9)	Самостійно аналізує причини й умови проблеми, добирає релевантні наукові факти та дані, порівнює кілька варіантів дій, обґрунтовує рішення й оцінює його біологічні або екологічні наслідки.
Високий (10–12)	Комплексно аналізує біологічну чи екологічну проблему; критично оцінює докази, ризики та альтернативи, прогнозує коротко- й довгострокові наслідки та пропонує аргументоване й науково обґрунтоване рішення.

5.10. Проєкт / презентація

Оцінюється: Відповідність меті, достовірність джерел, аналіз інформації, обґрунтованість висновків і представлення результатів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Виконує окремі елементи проєкту з істотною підтримкою; використовує мінімум запропонованої інформації; біологічний зміст розкрито фрагментарно; презентація неповна.
Середній (4–6)	Виконує основні етапи проєкту за планом; використовує доступні джерела, відтворює основні відомості, створює зрозумілий продукт і формулює прості висновки.
Достатній (7–9)	Самостійно або відповідально в групі планує й виконує проєкт; добирає надійні джерела, аналізує біологічну інформацію, формулює обґрунтовані висновки та впевнено представляє результат.

Високий (10–12)	Створює оригінальний і змістовний проєкт; критично оцінює й інтегрує різні джерела, застосовує дослідницькі дані, формулює самостійні висновки та переконливо захищає результат.
------------------------	--

5.11. Тестові та короткі письмові завдання

Оцінюється: Правильність виконання відповідно до визначених очікуваних результатів.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Результат за заздалегідь визначеною шкалою відповідає початковому рівню; правильно виконує окремі прості завдання на розпізнавання та відтворення біологічних фактів, понять і ознак.
Середній (4–6)	Результат за визначеною шкалою відповідає середньому рівню; правильно виконує значну частину базових завдань і застосовує відомі поняття та закономірності в типових ситуаціях.
Достатній (7–9)	Результат за визначеною шкалою відповідає достатньому рівню; правильно виконує більшість завдань, зокрема на аналіз біологічної інформації, установлення зв'язків, застосування знань і формулювання висновків.
Високий (10–12)	Результат за визначеною шкалою відповідає високому рівню; успішно виконує завдання різної складності, зокрема на дослідження, моделювання, критичне оцінювання та застосування біологічних знань у нових ситуаціях.

5.12. Комплексна / підсумкова робота

Оцінюється: Сукупність визначених результатів за групами, застосування біологічних знань і вмінь у відповідних завданнях.

Рівень	Характеристика навчальних досягнень
Початковий (1–3)	Демонструє початкове досягнення окремих визначених результатів; виконує переважно прості завдання на розпізнавання й відтворення; у застосуванні біологічних знань і методів потребує підтримки.
Середній (4–6)	Досягає базового рівня за частиною або більшістю визначених результатів; виконує типові завдання, відтворює основні біологічні відомості, застосовує відомі способи діяльності та формулює прості висновки.
Достатній (7–9)	Демонструє достатню сформованість визначених результатів; самостійно виконує комплексні завдання, аналізує біологічну інформацію, пояснює процеси й закономірності, застосовує методи та аргументує висновки.
Високий (10–12)	Демонструє високий рівень сформованості визначених результатів; інтегровано застосовує біологічні знання й дослідницькі методи, критично аналізує інформацію, моделює процеси, аргументує та розв'язує нові проблемні ситуації.

5.13. Орієнтовне співвіднесення форм роботи з групами результатів

Таблиця має рекомендаційний характер. Групу результатів визначають за змістом конкретного завдання та очікуваними результатами, а не лише за назвою роботи. Одна робота може охоплювати кілька груп; оцінювання здійснюється без дублювання оцінок.

Форма роботи	Групи результатів	Що саме оцінюється
Спостереження за живими об'єктами	ГР1; ГР3	Планування й фіксація спостереження; пояснення ознак і взаємозв'язків.
Лабораторна робота / експеримент	ГР1; ГР2; ГР3	Дослідницькі дії, опрацювання результатів, пояснення біологічних явищ.
Практична робота	ГР1; ГР2; ГР3; за змістом ГР4	Застосування методів, аналіз даних, висновки та розв'язання проблем.

Форма роботи	Групи результатів	Що саме оцінюється
Мікроскоп і мікропрепарати	ГР1; ГР3	Використання обладнання, спостереження й розпізнавання структур.
Біологічний малюнок / схема / модель	ГР2; ГР3; за змістом ГР1	Представлення інформації, пояснення будови й функцій, моделювання.
Робота з біологічною інформацією	ГР2; за змістом ГР3, ГР4	Пошук, перевірка, систематизація та критичне оцінювання інформації.
Біологічні задачі	ГР3; ГР4; за змістом ГР1	Застосування закономірностей, обґрунтування способу розв'язання.
Усна відповідь / пояснення	ГР3; за змістом ГР1, ГР2, ГР4	Пояснення понять, процесів, доказів і причинно-наслідкових зв'язків.
Біологічна / екологічна проблемна ситуація	ГР4; ГР2; ГР3	Аналіз доказів, вибір рішення, оцінювання наслідків.
Проект / презентація	ГР1–ГР4 залежно від завдання	Дослідження, інформація, біологічні знання, розв'язання проблем.
Тестові / короткі письмові завдання	За змістом завдань: ГР1–ГР4	Перевірка конкретних очікуваних результатів.
Комплексна / підсумкова робота	ГР1–ГР4 відповідно до специфікації	Сукупність визначених результатів; не обов'язково всі групи в кожній роботі.

6. Поточне та тематичне оцінювання

6.1. Поточне оцінювання здійснюється за релевантними результатами навчальної діяльності; оцінка не є обов'язковою на кожному уроці. Тематичне оцінювання визначається за сукупністю поточних результатів та/або підсумкової роботи, не є механічним середнім арифметичним.

6.2. Підсумкова робота перед тематичним оцінюванням проводиться відповідно до Положення. Її зміст, форма й обсяг визначаються очікуваними результатами та наявними доказами їх досягнення; вона не є єдиним джерелом тематичного результату.

7. Семестрове, річне та повторне оцінювання

7.1. Семестровий і річний результати визначаються відповідно до Положення за сукупністю релевантних результатів з урахуванням динаміки поступу, а не механічним середнім арифметичним. Оцінювання за групами результатів здійснюється відповідно до встановленого закладом порядку без дублювання оцінок.

7.2. Повторне оцінювання здійснюється відповідно до пункту 3.9 Положення. Необґрунтована вимога повторно виконувати роботу виключно для механічної зміни результату не допускається. За об'єктивних обставин учитель визначає доступну форму й час оцінювання.

8. Прикінцеві положення

8.1. Ці Критерії застосовуються у взаємозв'язку з Положенням. Учитель конкретизує критерії відповідно до очікуваних результатів і завчасно ознайомлює з ними учнів.

8.2. У разі зміни нормативних вимог застосовуються акти вищої юридичної сили та чинна редакція Положення.